Beslutsunderlag

Styrelsen 2026-06-03

Telefon: 031 64 74 00

Diarienummer:

Mejladress: peter.sundstrom@gryaab.se

Handläggare: Peter Sundström

Svar på yttrande till Stadsrevisionen med anledning av lekmannarevisorernas granskningsredogörelse för 2025

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

Styrelsen beslutar att uppdra åt VD att säkerställa att fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad omhändertas på ett ändamålsenligt och verifierbart sätt i bolagets upphandlingar, avtal och projektgenomförande.

Sammanfattning

Göteborgs Stad har i sin granskning av verksamhetsåret 2025 lämnat en rekommendation till Gryaab AB att omhänderta fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering på ett ändamålsenligt sätt.

Revisionen har påtalat att det saknas tydlig dokumentation som visar att krav på avfallshantering följs upp systematiskt i Gryaabs upphandlingar. Gryaab hänvisar till stadens ramavtal, där krav på avfallshantering ingår. Revisionen har dock påtalat att denna hänvisning inte tydligt framgår i den upphandlingsdokumentation som granskats.

Mot denna bakgrund föreslås att styrelsen beslutar om ett förtydligat uppdrag till VD att säkerställa att efterlevnad av föreskrifterna är tydligt dokumenterad och möjlig att följa upp.

Ärendet

Ärendet avser hantering av en iakttagelse från revisionen avseende hur Gryaab säkerställer efterlevnad av fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering i samband med upphandling och avtal.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad har beslutat om föreskrifter för avfallshantering som anger ramar och krav för hur avfall ska hanteras inom kommunen.

Göteborgs Stad har i sin ägarstyrning rekommenderat att Gryaab AB säkerställer att dessa föreskrifter omhändertas på ett ändamålsenligt sätt i bolagets verksamhet.

För Gryaab innebär det att de behöver säkerställa att:

- krav enligt fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering framgår tydligt, antingen direkt i upphandlingsdokument och avtal eller genom spårbara hänvisningar
- det är möjligt att i efterhand verifiera att kraven har ställts och gäller för aktuella entreprenader
- arbetssättet är enhetligt och dokumenterat

Åtgärderna syftar till att stärka transparens, regelefterlevnad och intern kontroll inom området.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet bedöms inte medföra några väsentliga ekonomiska konsekvenser. Eventuella anpassningar hanteras inom ramen för ordinarie verksamhet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Föreskrifterna för avfallshantering har en tydlig koppling till miljö- och hållbarhetsfrågor. Ett ändamålsenligt omhändertagande bidrar till att säkerställa en miljömässigt hållbar hantering av avfall.

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Beslutet har inte samverkats.

Bilagor

Granskningsredogörelse Stadsrevisionen Granskning av Gryaab Ab – verksamhetsåret 2025

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Ärendet avser omhändertagande av en rekommendation inom ramen för bolagets uppdrag och bedöms inte vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Bolagets bedömning

Bolaget delar revisionens bedömning att det finns behov av att förtydliga och säkerställa dokumentationen av hur föreskrifter för avfallshantering omhändertas i upphandling och avtal. Föreslagna åtgärder bedöms stärka bolagets interna kontroll och möjligheten till uppföljning.

Göteborgs Stad

Granskning av Gryaab AB

– verksamhetsåret 2025

2026-01-31

Missiv till Gryaab AB

Lekmannarevisorerna har avslutat granskningen av bolaget avseende verksamhetsår 2025.

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och fullmäktiges beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.

Granskning som har genomförts i bolaget under året presenteras i denna granskningsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, lekmannarevisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till bolagsstämman och kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar som framgår av denna redogörelse.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i huvudsak har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Följande rekommendation lämnas:

Bolaget rekommenderas att omhänderta fullmäktiges Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad på ett ändamålsenligt sätt.

Vi vill betona vikten av att styrelsen vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendation som lämnas i granskningsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationen vill vi också ha ett yttrande från styrelsen. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som styrelsen har gjort eller planerar att göra för att hantera den lämnande rekommendationen.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 18 juni 2026.

Göteborg den 31 januari 2026

Bengt Bivall
Lekmannarevisor

Bengt Rundberg
Lekmannarevisor

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer. Lekmannarevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I granskningsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på bolagen. Granskningsredogörelserna ligger till grund för lekmannarevisorernas uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, du kan också beställa dem från revisionskontoret, stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Diarienummer: SRV-2025-00047

Innehåll

1 Samlad bedömning 5

1.1 Rekommendationer 5

2 Grundläggande granskning 6

2.1 Verksamhet 6

2.2 Ekonomi 6

2.3 Intern kontroll 7

2.4 Bedömning 7

3 Klimatanpassning 8

3.1 Granskningsresultat 8

3.1.1 Organisering av uppdrag och uppföljning till styrelsen 9

3.1.2 Skyfall och höga vattennivåer 9

3.1.3 Havsnivåhöjning, värmebölja, ras och skred 10

3.2 Bedömning 11

4 Avfall och avyttring 12

4.1 Granskningsresultat 12

4.1.1 Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering 12

4.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial 14

4.2 Bedömning 15

5 Uppföljning av tidigare granskning 16

5.1 Uppföljning av krisberedskap 16

5.1.1 Bedömning 16

5.2 Uppföljning av avgifter för vatten och avlopp 16

5.2.1 Bedömning 17

1 Samlad bedömning

Varje år granskar lekmannarevisorerna bolagets verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- klimatanpassning
- avfall och avyttring
- uppföljning.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med bolaget.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av bolaget, är att verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att bolagets interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. Dock har revisionskontoret noterat vd:s externa utredning som initierades på förekommen anledning. Revisionskontoret har också pekat på vikten av att styrelsen och vd överväger och omhändertar föreslagna rekommendationer.

Genomförd granskning visar att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är förenligt med ägardirektiv, kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser i den grundläggande granskningen. Bolagets verksamhet med klimatanpassning samt avfall och avyttring har varit föremål för fördjupad granskning under året. Granskningen visar på ett utvecklingsområde men också att styrelsen har agerat för att förbättra verksamheten utifrån de rekommendationer som lämnats tidigare år.

Bolagets arbete med avfall visar på en avvikelse som behöver åtgärdas, men bedöms inte vara så allvarliga att de påverkar helhetsbedömningen av bolagets arbete 2025.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendation:

- Bolaget rekommenderas att omhänderta fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad på ett ändamålsenligt sätt.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har bolaget genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har bolaget en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har bolaget sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på bolagets övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Bolaget ska genomföra sitt grunduppdrag enligt bolagsordning, ägardirektiv, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har i budgeten fastställt övergripande mål som gäller för samtliga nämnder och bolag. Flera nämnder och bolag har även tilldelats specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur bolaget har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag. Vi har även granskat styrelsens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att bolaget i har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med bolagsordningen och ägardirektivet. Vidare visar granskningen att bolaget i huvudsak har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett bolaget. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Inga större avvikelser har noterats inom ramen för revisionskontorets granskning.

2.2 Ekonomi

Bolaget ska se till att verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolaget ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat bolagets styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att bolaget har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt, ur ekonomisk synpunkt. Granskningen visar vidare att bolaget har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Bolaget ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Bolaget ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat bolagets interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att bolaget har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har i huvudsak skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att bolagets system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

På förekommen anledning tillsatte vd under våren en extern utredning eftersom misstanke om oegentlighet förelåg. Utredningen hade som syfte att ge vd underlag för vilka förutsättningar som behövdes för att leda bolaget med ett gott förtroende, som säkrats från risk för jäv och olämplig påverkan av att det fanns en nära relation i bolagsledningen.

I oktober informerades styrelsen om utredningen och de åtgärder som genomförts och kommande åtgärder. I den externa utredningen ges ett antal rekommendationer som avser områdena rekrytering, förtroende, leverantörsrelationer och intressekonflikter, styrning och regelefterlevnad, uppföljning och intern kontroll samt arbetsmiljö.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att bolaget i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning inom verksamhet och ekonomi samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

Dock vill revisionskontoret peka på vikten av att styrelsen och vd överväger och omhändertar de rekommendationer som anges i den externa utredningen.

3 Klimatanpassning

Enligt fullmäktiges budget för år 2025 befinner sig Göteborg i ett klimatnödläge, och klimatanpassningsarbetet ska påskyndas. I fullmäktiges klimatanpassningsplan framgår att klimatförändringar medför att risken för exempelvis översvämningar samt ras och skred beräknas öka över tid, varför åtgärder behöver vidtas. Fokus är stadens geografiska område och åtgärder som syftar till att skydda miljön, människors liv och hälsa samt egendom genom att samhället anpassas till de konsekvenser som ett förändrat klimat kan medföra.[1]

Syftet är att granska bolagets arbete med klimatanpassning och om styrelse/vd säkerställt en ändamålsenlig hantering av uppdraget när det gäller följsamhet gentemot fullmäktiges styrdokument på området genom att avsätta resurser samt organisera och följa upp arbetet.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys.

Följande revisionskriterier har använts:

- Göteborgs Stads budget 2025
- Göteborgs Stads klimatanpassningsplan 2024–2026
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

3.1 Granskningsresultat

Gryaab har i enlighet med fullmäktiges plan för klimatanpassning ett cykliskt arbete med sårbarhet och identifiering av såväl anpassningsbehov som hinder och möjligheter för hur verksamheten kan styras och bedrivas i ett förändrat klimat såsom i första hand för skyfall och värmebölja.

Som anläggningsägare analyserar Gryaab risker och sårbarhet för klimatförändringarnas effekter på Gryaabs bestånd och mark, med fokus på framför allt skyfall, höga vattennivåer och havsnivåhöjning samt även värmebölja.

Enligt uppgift grundar sig analysen på aktuell kunskap, gällande och kommande regelverk och underlag från de stadsutvecklande förvaltningarna, samt på verksamheternas analyser. Exempelvis tillämpas Boverkets byggregler och den stadengemensamma hemsidan *Vatten i Göteborg*[2] som exempelvis visar beräknad översvämningssituation vid mycket högintensiva regn. Sajten visar också flöden till Gryaabs tunnelsystem, tillrinningen för Ryaverket och tillskottsvattenflöden från olika delar av avrinningsområdet.

Bolaget har också kartlagt och planerat för framkomlighet till anläggning, vilket framgår i bolagets utredning om *Risker och beredskap vid ett 100-årsregn.*[3]

Revisionskontoret kan utifrån bolagets utredningar konstatera, att de identifierar anpassningsåtgärder i sitt bestånd av fastigheter utifrån ansvar och rådighet.

[1] ”Göteborgs Stads plan för klimatanpassning.
[2] https://www.vattenigoteborg.se/
[3] Gryaab 20210225 ”Risker och Beredskap vid ett 100-årsregn”.

Vidare kan konstateras att bolaget tagit fram prioriterade anpassningsåtgärder. Exempelvis har bolaget genomfört en platsrond för att fokusera och identifiera eventuella skador som kan uppstå vid högt vattendjup. Elva områden har inspekterats och beskrivits och behov av åtgärd har bedömts.[4]

I klimatanpassningsplanen framgår att stadsledningskontoret har ett samordningsuppdrag för att implementera planen och utveckla den övergripande processen samt staden-nätverket eller klimatanpassningsnätverket. Enligt bolaget deltar de i nätverksmötena med stadsledningskontoret.

3.1.1 Organisering av uppdrag och uppföljning till styrelsen

Ansvaret för arbetet med uppdragen i klimatanpassningsplan är organiserat på avdelningen för teknisk försörjning och omhändertas inom ramen för ordinarie verksamhet. Enligt avdelningschefen har resursförstärkning erhållits i form av konsultinsatser avseende utredning om klimateffekter på tunnelsystemet.

Beträffande uppföljning till styrelsen, av pågående arbete med uppdraget, har det ännu inte följts upp som enskild punkt. Uppföljning av stadens arbete kommer att ske av stadsledningskontoret under slutet av planperioden enligt fullmäktiges klimatanpassningsplan. Nämnas bör att styrelsen i september 2023 fattade beslut om *Redovisning av uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för verksamheten, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan* som ligger till grund för fullmäktiges klimatanpassningsplan.

3.1.2 Skyfall och höga vattennivåer

Gryaabs nuvarande miljötillstånd för hantering av avloppsvatten från ägarkommunerna gäller från år 2021 till och med den 31 december 2036. Länsstyrelsen villkorade tillståndet med att avloppsreningsverkets byggnader och tekniska utrustning ska vara utformade för att klara minst ett 100-årsregn utan väsentliga störningar.[5]

Med anledning av miljötillståndets villkor genomförde bolaget, med hjälp av konsult, en utredning för att undersöka ett 100-årsregns inverkan på Ryaverkets byggnader och tekniska utrustning och förslag på åtgärder. Utifrån skyfallsmodellering och effekter på vattendjup och vattenhastighet skattades framkomlighet och känsliga punkter på Ryaverkets markområden.[6]

Utredningen utgör ett underlag för att ta fram behov av åtgärder och förslag, för att säkerställa driften av anläggningen. Bolaget och avdelningen teknisk försörjning har år 2024 genomfört en platsrond för att fokusera och identifiera eventuella skador som kan uppstå vid högt vattendjup. Elva områden har inspekterats och beskrivits samt behov av åtgärd har bedömts.[7]

[4] Gryaab 20240119 ”Risker och beredskap- 100-årsregn”.
[5] Länsstyrelsen Västra Götalands län 20190220 yttrande över Gryaab:s ansökan om tillstånd till Ryaverkets avloppsreningsverk i Göteborgs kommun.
[6] Gryaab 20210225 ”Risker och Beredskap vid ett 100-årsregn”.
[7] Gryaab 20240119 ”Risker och beredskap - 100-årsregn”.

Exempel på Gryaabs utsatthet för skyfall rör bland annat Ryaverkets område och tunnelsystemet. Efter ett skyfall kan djupt vatten bli stående i flera timmar inne på Ryaverkets område, eftersom det finns flera lågpunkter på området som inte kan avleda vatten nedströms med självfall utan behöver tömmas av dagvattennätet. Det kan medföra långvariga driftstörningar. Vidare finns risk att avloppssystems- samt reningsanläggningar inte har tillräcklig kapacitet att ta emot de mängder vatten som ett omfattande skyfall medför vilket kan göra att ägarkommunernas va-organisationer behöver brädda orenat avloppsvatten till recipient.[8]

För tunnelsystemet är det framför allt tillfartstunnlar och stigschakt som är utsatta för stor översvämningsrisk vid skyfall. Ett flertal riskerar att bli otillgängliga vid skyfall på grund av stora vattenvolymer som samlas mot portarna. Under år 2025 genomförde bolaget, via konsult[9], en fördjupad utredning med förslag på åtgärder som behövs i dag och på längre sikt för några av de objekt som prioriterades i den första utredningen 2021 med anledning av villkoren i nuvarande miljötillstånd.

3.1.3 Havsnivåhöjning, värmebölja, ras och skred

Inför beredningen av Göteborgs Stads klimatanpassningsplan redovisade bolaget för styrelsen, i september 2023, uppdraget att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för verksamheten, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan.

Som framgått ovan har skyfall den största påverkan på Gryaabs verksamhet. Förutom skyfall har också en havsnivåhöjning påverkan på Gryaabs verksamhet. En havsnivåhöjning bedöms komma att påverka Gryaabs kapacitet att pumpa ut renat avloppsvatten, då bolagets utsläppspunkter ligger under vattennivån. Enligt uppgift behöver åtgärder vidtas för att bibehålla den kapacitet som finns idag.

När det gäller klimateffekter av värmebölja skulle Gryaab kunna drabbas av elavbrott vilket skulle kunna medföra svårigheter att utföra uppdraget, menar bolaget. Med hjälp av reservkraft kan förmågan att avleda avloppsvatten upprätthållas men reningsgraden påverkas negativt. Vid höga temperaturer påverkas också arbetsmiljön negativt för de medarbetare som arbetar ute. Hög luftfuktighet kan också påverka funktionen av tekniska system, menar bolaget.

När det gäller klimateffekter av ras och skred och erosion är bolagets bedömning att verksamheten inte påverkas av dessa klimateffekter.

[8] Med recipient menar man mottagaren av behandlat eller obehandlat avloppsvatten såsom exempelvis ett större vattendrag, en sjö eller ett hav.
[9] SWECO PM – Översvämningsrisker 20250430

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att bolaget omhändertagit och följt fullmäktiges styrdokument avseende arbetet med klimatanpassning, genom en ändamålsenlig hantering med att avsätta resurser och organisera arbetet.

4 Avfall och avyttring

Fullmäktiges bestämmelser avseende bygg- och rivningsavfall stadgas i Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030, föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad samt Göteborgs Stads riktlinje för avyttring av bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

En risk med bristande efterlevnad av fullmäktiges styrdokument på området, och därmed relevant lagstiftning, kan vara att avfall kan hamna inom illegal avfallshantering vilket kan få stora konsekvenser för miljön och för människors hälsa. Enligt Länsstyrelsen finns en tydlig koppling mellan illegal avfallshantering och organiserad brottslighet och även en koppling till ekonomisk brottslighet och arbetslivskriminalitet.[10]

Syftet är att granska om Gryaab säkerställer en ändamålsenlig hantering av avfall såsom bygg- och rivningsavfall enligt fullmäktiges avfallsplan, föreskrifter om avfallshantering samt riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg och markmaterial.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys samt analys av styrdokument och underlag angående hantering av avfall inom tre projekt som rör bygg- och anläggningsentreprenader som hanterat bygg- och rivningsavfall.

Följande revisionskriterier har använts:

- Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030
- Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads riktlinje för avyttring av bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

4.1 Granskningsresultat

4.1.1 Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering

I Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering anges krav på hantering av bygg- och rivningsavfall när det gäller utsortering, förvaring och transport. Exempelvis ska avfall som fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn sorteras i fraktioner såsom glas, gips, trä, mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), metall och plast. Vidare ska fraktionerna förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon). Därtill ska bygg- och rivningsavfallet lämnas till godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från Länsstyrelsen.

Enligt uppgift är det bolagets projektavdelning som i huvudsak arbetar med frågor som rör bygg- och rivningsavfall. Och när det gäller mindre byggentreprenader sorteras en del av avfallet i Gryaabs containrar/behållare och i

[10] https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland/om-oss/nyheter-och-press/nyheter---vastra-gotaland/2023-06-28-avfallsbrottslighet-okar-i-sverige-och-kampen-mot-brottet-ska-starkas.html

fraktioner för trä, plast, metallskrot och elektronikavfall, vilka hanteras av Renova.

Enligt uppgift ställs krav på entreprenörer hur avfall ska omhändertas inom exempelvis ett byggprojekt. Bland annat ska beskrivning tas fram för hur avfallet ska sorteras och hanteras, att avfallet ska transporteras av godkänd transportör och att avfallet lämnas till godkänd mottagare som har tillstånd från Länsstyrelsen.

Bolagets styrdokument på området finns i verksamhetshandboken och utgörs av *Kvalitets- och miljöhandbok – rutin för avfallshantering*, som revisionskontoret tagit del av.

Revisionskontoret har också tagit del av styrdokument och underlag angående hantering av avfall inom tre projekt som rör bygg- och anläggningsentreprenader som hanterat bygg- och rivningsavfall.

Revisionskontoret noterar i bolagets verksamhetshandbok och i rutinen *Avfallsplan*, att fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering inte är omhändertagen, vilken beslutades i november 2021.[11] Däremot framgår att fullmäktiges avfallsplan beslutad i december 2020, det vill säga Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030 är inarbetad i bolagets avfallsplan.

Skillnaden mellan fullmäktiges föreskrifter och fullmäktiges avfallsplan (som tillsammans brukar benämnas renhållningsförordningen) är att när det gäller bygg- och rivningsavfall är det detaljreglerat i föreskrifterna avseende kraven på antal fraktioner, transporter och godkända mottagare med tillstånd, jämfört med fullmäktiges avfallsplan. Bygg- och rivningsavfall i avfallsplanen rör i huvudsak anläggningar som tar emot saker som ska förberedas för återvinning.

Revisionskontoret har också tagit del av bolagets rutiner för *Miljöarbete i projekt*, daterad november 2019, och *Miljöprogram Projekt* daterad juni 2021, vilka anger hur avfall ska hanteras på en byggarbetsplats. Revisionskontoret vill göra bolaget uppmärksam på att nämnda rutiner kan behöva ses över med tanke på när fullmäktiges avfallsplan och föreskrifter är beslutade.

Revisionskontoret har tagit del av bolagets krav på renhållning i samband med upphandling, som i grunden följer byggbranschens administrativa föreskrifter (AFG. 82 = Allmänna arbeten och hjälpmedel – Renhållning).[12] Av den framgår att bolaget anger att entreprenör ska omhänderta byggavfall enligt krav i 3 kap. 10 och 11 §§ Avfallsförordningen (2020:614) samt övriga tillämpliga paragrafer i detta kapitel. Att bygg- och rivningsavfallet också ska omhändertas enligt fullmäktiges föreskrifter framgår inte.

Revisionskontoret noterar att fullmäktiges föreskrifter behöver tydliggöras i bolagets kravspecifikationer i samband med upphandling/avtal. Att kommunen

[11] Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas och gäller från och med den 1 januari 2022 med det undantag som anges i punkt 2. 2. Ansvaret gällande bygg- och rivningsavfall, i enlighet med bilaga 2 (avsnitt 9 ikraftträdande) till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs och gäller från och med den 1 januari 2023.
[12] Gryaab 20250923 Underlag från Gryaab gällande avfallshantering. I dokumentet anges att Gryaab beskriver hur entreprenören i AF-delen, dvs AFG. 82, ska dokumentera och redovisa avfall.

bemyndigas meddela föreskrifter om hantering av avfall framgår av nämnda Avfallsförordning 9 kap.

4.1.2 Göteborgs Stads riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial

Våren 2024 beslutade fullmäktige om en reviderad riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial. Enligt fullmäktige ska all avyttring och bortskänkning ske utifrån en professionell hantering och objektiv bedömning för att minimera såväl oegentligheter som otillbörlig påverkan såsom gynnande av enskild aktör. Detta görs genom att beakta en produkts värde, agera affärsmässigt och i enlighet med riktlinjens prioriteringsordning som är följande:

0. Förebygga och undvika behovet av avyttring och bortskänkning.
1. Återanvända lös egendom samt bygg- och markmaterial
   a) inom Göteborgs Stads organisation
   b) utanför Göteborgs Stads organisation
2. Materialåtervinning av lös egendom samt bygg- och markmaterial
3. Energiutvinning eller annan bortskaffning av lös egendom samt bygg- och markmaterial

Riktlinjen gäller för all typ av lös egendom samt bygg- och markmaterial oavsett om egendomen har anskaffats genom ett leasingavtal med Göteborgs Stads Leasing AB, genom inköp med drifts- eller investeringsbudget, som gåva eller genom leasing eller entreprenad med extern aktör.

4.1.2.1 Ansvarsfördelning avseende avyttring och bortskänkning av lös egendom

Revisionskontoret kan konstatera att bolaget i sin *Rutin för hållbara cirkulära återströmmar av material och komponenter* och rutin för *Avfallsplan* omhändertagit fullmäktiges riktlinje för att säkerställa följsamhet när det gäller avyttring och bortskänkning av lös egendom.

I bolagets styrdokument framgår hur arbetet med riktlinjen är organiserat med avseende på styrning, uppföljning, roller och ansvar för löpande verksamhet. Vidare framgår också prioriteringsordningen för hur avyttring och bortskänkning ska följas, och hur hantering ska ske av fordon, komponenter, it-utrustning och andra flyttbara saker.

Revisionskontoret kan vidare konstatera att *Rutin för hållbara cirkulära återströmmar av material och komponenter* bygger på fullmäktiges riktlinje och den prioriteringsordning som anges. Det vill säga i första hand återanvända inom Göteborgs Stad, i andra hand återanvända utanför stadens organisation, i tredje hand gå till materialåtervinning och i fjärde hand gå till energiåtervinning.

I bolagets rutin framgår också att återanvändning av lös egendom samt bygg- och markmaterial ska i första hand ske inom Göteborgs Stads organisation

såsom TaGe[13]/Leasingbolaget och återbruket/Kretsloppsparken i Alelyckan. Revisionskontoret har tagit del av sammanställning 2024–2025 över objekt som lagts ut på TaGe.

I bolagets rutin framgår vidare hur återanvändning av lös egendom samt bygg- och markmaterial kan avyttras utanför Göteborgs Stads organisation. Det är dels genom försäljning på en internetsida för återbrukningsbart byggmaterial, nytt som gammalt, såsom dörrar och fönster, vilken drivs av IVL Svenska Miljöinstitutet. Dels genom privata nätauktionsföretag för att avyttra exempelvis anläggningskomponenter såsom pumpar och hydraulaggregat. Dels genom ett förmedlingsföretag inom processindustrin för förmedling av tankar/behållare, doseringsutrustning med mera för återbruk. När det gäller nätauktionsföretag används också Göteborgs Stads ramavtal som avser avyttring av fordon, maskiner och lösöre. Delområde är tunga fordon och maskiner.

Som ett led i arbetet med att säkerställa uppföljning och dokumentation av eventuella större avvikelser från stadens gemensamma prioriteringsordning för avyttring och bortskänkning, genomförs protokollförda ronderingar av yttre miljö för avfall och återvinningsplatser för att kontrollera sortering. Att så är fallet, har revisionskontoret verifierat genom att ta del av *Protokoll för rond, yttre miljö, 20250618.*

Därtill genomför Renova kontroll av avfall som hämtas hos Gryaab. Om avfall är osorterat/felsorterat, debiteras Gryaab för den extrakostnad som det medför. Att så är fallet, har revisionskontoret verifierat genom att ta del av meddelande från Renova om felsortering hos Gryaab under juli månad 2025.

4.2 Bedömning

När det gäller följsamhet mot fullmäktiges *Riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg och markmaterial* är revisionskontorets bedömning att bolaget omhändertagit och följt riktlinjen. Revisionskontoret kan vidare konstatera att bolaget säkerställt en ändamålsenlig hantering av uppdraget genom att avsätta resurser samt organisera och följa upp arbetet.

Beträffande följsamhet mot fullmäktiges *Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad* är revisionskontorets bedömning att föreskriften inte är tydligt implementerad i bolagets interna styrdokument och rutiner.

Bolaget rekommenderas att omhänderta fullmäktiges Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad på ett ändamålsenligt sätt.

[13] Göteborgs Stads egen tjänst för återbruk av möbler, inredning och andra produkter.

5 Uppföljning av tidigare granskning

I detta avsnitt redogör vi för uppföljningen av de rekommendationer som har lämnats till bolaget tidigare år.

5.1 Uppföljning av krisberedskap

På uppdrag av lekmannarevisorerna granskade revisionskontoret år 2024 bolagets arbete med krisberedskap. Granskningen resulterade i följande rekommendation till bolaget:

Bolaget rekommenderas att fortsätta påbörjat utvecklingsarbete inom krisberedskap för att säkerställa följsamhet mot fullmäktiges riktlinje för krishantering och fullmäktiges riktlinje för höjd beredskap.

Vi har i år följt upprekommendationen genom att ta del av styrelsens yttrande till stadsrevisionen och intervjuat företrädare för bolagets ledning.

Uppföljningen visar att bolagets uppdrag att delta i resursfunktionen avlopp och avfall är omhändertaget. Uppdraget ska förberedas i fredstid och syftar till att snabbt få till ett samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser för att de kommunala verksamheterna ska kunna fungera vid en kris- eller krigssituation. Vidare visar uppföljningen att styrelsen i september 2025 fastställt reviderad beredskapsplan.

5.1.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att bolaget har omhändertagit rekommendationen.

5.2 Uppföljning av avgifter för vatten och avlopp

På uppdrag av lekmannarevisorerna granskade revisionskontoret år 2023 avgifter för vatten och avlopp. Granskningen resulterade i följande rekommendationer till bolaget:

Bolaget och kretslopp- och vattennämnden rekommenderas att var för sig, och i samverkan, utveckla särredovisningen för att säkerställa följsamhet mot vattentjänstlagen.

Bolaget, kretslopp- och vattennämnden samt kommunstyrelsen rekommenderas att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Vi har i år följt upprekommendationerna genom att ta del av styrelsens yttrande till stadsrevisionen och intervjuat företrädare för bolagets ledning.

När det gäller rekommendationen att utveckla särredovisningen framgår av styrelsens yttrande vidtagna och planerade åtgärder. Bolaget särredovisar sedan mars 2024 i delårsrapporter och årsrapport med nyckeltal kopplade till bolagets intäkter och kostnader från sidoverksamhet. Vidare samverkar bolaget med kretslopp och vatten och övriga delägarkommuners va-organisationer inom ramen för *teknisk och ekonomisk delegation* (TED) och tillhandahåller de uppgifter som behövs för att de ska kunna redovisa bolagets del av va-avgiften i sina taxebeslut.

Beträffande rekommendationen att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen framgår av styrelsens yttrande vidtagna och planerade åtgärder. Bolaget uppdaterade under år 2024 sina beslutsunderlag och lade till en separat bedömning av huruvida en kostnad är nödvändig enligt vattentjänstlagen. Bedömningen aktualiseras i ärenden som innebär ökade kostnader som till exempel investeringsbeslut. Bolaget uppdaterade samtidigt sin rutin för ärendehantering för att säkerställa att bedömningen formaliseras.

5.2.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att bolaget utvecklar särredovisningen samt vidtar åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen. Utvecklingsarbete återstår dock och revisionskontoret kommer att följa bolagets fortsatta arbete med kostnads- och resurseffektiva arbetssätt och tekniska lösningar för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen. Revisionskontoret kommer också att följa bolagets fortsatt arbete kring särredovisning för att säkerställa följsamhet mot vattentjänstlagen.